

Oslo, 6.11.2024

Innspill til Norges nye NDC for 2035

Forum for utvikling og miljø (ForUM) består av rundt 60 norske organisasjoner og er et religiøst og partipolitisk uavhengig nettverk. Vår visjon er en demokratisk og fredelig verden, basert på rettferdig fordeling, solidaritet, menneskerettigheter og økologisk bæreevne. Vi er bredt representert på klimaforhandlingene gjennom en stor delegasjon fra ulike medlemsorganisasjoner som er til stedet på COP29. Vi følger forhandlingene nøye og jobber for at menneskerettigheter ivaretas i alle spor.

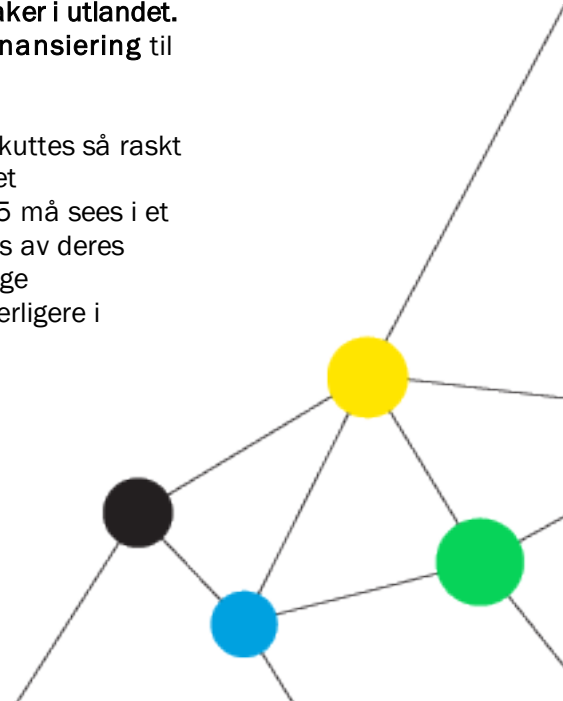
De tilsluttede organisasjonene ønsker å fremheve at klimamålet Norge melder inn til FN (NDCen) skal reflektere Norges høyeste mulig ambisjon og Norges rettferdige andel av både de globale klimagassutslippene og av behovet for klimafinansiering til utviklingsland. NDCen bør ivareta alle målene i artikkel 2 av Parisavtalen. At Norge skal legge seg på et høyt ambisjonsnivå er ikke bare politisk og diplomatisk ønskelig, men også et juridisk bindende krav gjennom Parisavtalen, og en naturvitenskapelig nødvendighet for at verden skal begrense global oppvarming til under 1,5 grader.

Et mål som reflekterer Norges høyeste mulig ambisjon bør inneholde mer enn kun et punktmål for en gitt prosent reduksjon av utslipp innen 2035. Norge må gjøre en analyse av hva som er vårt gjenværende karbonbudsjett innenfor 1,5 graders målet og utrede vår globale klimainnsats ut ifra dette.

For at Norge skal kunne melde inn et troverdig klimamål for 2035, mener vi det må inneholde:

- Norge skal **totalt kutte minst 80% av sine klimagassutslipp**, og kutte **minst 60% av sine klimagassutslipp innenfor egne landegrenser**.
- Norge utarbeider en helhetlig klima- og energiplan som inkluderer en **strategi for sluttfasen til norsk olje og gass** som bl.a. skal bidra til å redusere utslippene fra forbrenning av norsk olje og gass.
- Norge utarbeider en plan og et mål for å **kutte utslipp vi forårsaker i utlandet**.
- Norge skal hvert år bidra med **67 milliarder kroner i klimafinansiering** til utviklingsland.

For å nå klimamålene med høyest mulig sannsynlighet, må utslippene kuttes så raskt som mulig. Norge bør i 2035 derfor være et godt stykke på vei til å bli et nullutslippssamfunn i 2050. Samtidig må planene som legges for 2035 må sees i et helhetlig og langsiktig perspektiv. Norge bør vurdere egne klimamål i lys av deres påvirkning på helse, natur, menneskerettigheter, urfolk, kjønn, fremtidige generasjoner og rettferdig omstilling. Disse hensynene kan utdypes ytterligere i klimameldingen.

Norges utslippsmål

I henhold til Parisavtalen og den europeiske menneskerettighetskonvensjonen er Norge forpliktet til å kutte klimagassutslipp i tråd med Norges gjenværende karbonbudsjett innenfor et 1,5-graders scenario. Samtidig har Norge kuttet kun 9,1% av klimagassutslipp siden 1990.

Miljødirektoratets forslag til utslippsmål må derfor være minstekravet til hva Norge melder inn til Parisavtalen:

- Norge skal totalt kutte minst **80% av sine klimagassutslipp** sammenlignet med 1990.
- Norge skal kutte minst **60% av sine klimagassutslipp innenfor egne landegrenser.**

Et delmål som sikrer nasjonale utslippskutt, vil bidra til å sikre en langsiktig og helhetlig omstilling i Norge fram til 2050. Nødvendige tiltak for lavutslippsamfunnet blir vanskeligere å gjennomføre hvis Norge gjør seg avhengig av kvotehandel. Bruken av en eventuell fleksibilitet må komme med forbehold om at utslippene det kompenseres for gjelder sektorer i en overgangsfase, der den forurensende virksomheten trappes ned og avvikles fram mot 2050. Det bør tydelig defineres hvilke sektorer som vi ikke skal ha med oss i 2050.

Norge har aldri nådd et nasjonalt klimamål. Det norske klimastyringssystemet må styrkes og samordnes, slik blant annet både Klimautvalget 2050 og Riksrevisjonen peker på. Det er tiltakene, ikke målene, som kutter utslipp. Norges neste klimamål kan heller ikke basere seg på bruk av teknologier, kvoter og falske løsninger i stedet for tiltak for å redusere aktiviteten i de mest forurensende industriene.

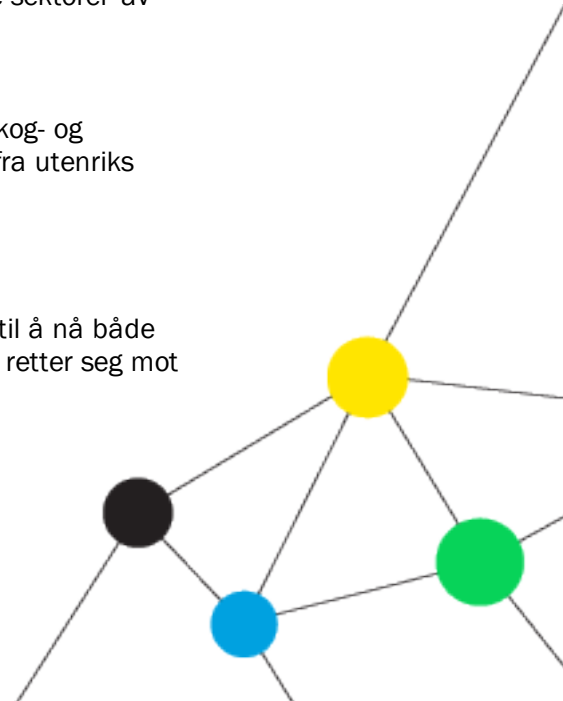
Derfor mener vi Norge gjennom NDCen, i tillegg til prosentmålet, må melde inn:

- Et karbonbudsjettmål som indikerer hvor mye vi maksimalt kan tillate oss å slippe ut helt fram mot 2050, der også budsjettmål for 2035 er regnet ut. Budsjettmålet skal ikke overskrides, og det må utarbeides årlige planer i tråd med karbonbudsjettet fram mot 2035, og derfor 2050.
- Det skal utarbeides sektorvise budsjettmål, som forplikter ulike sektorer av samfunnet til å ta sin andel av de nødvendige reduksjonene i klimagassutslipp.

Videre støtter vi Miljødirektoratets forslag om å ha et separat mål for skog- og arealbrukssektoren (LULUCF) og om å sette reduksjonsmål for utslipp fra utenriks luftfart og skipsfart.

Norges forbruksmål

FNs klimapanel har påpekt at det ligger et stort og uutnyttet potensial til å nå både klimamålene våre og bærekraftsmålene gjennom en klimapolitikk som retter seg mot

forbruket. Miljødirektoratet beregnet i januar 2024 at Norge bidrar til 43 millioner tonn utslipp årlig i andre land, som resultat av nordmenns forbruk. Alle Norges importerte utslipp utgjør totalt 59,3 millioner tonn. I henhold til den europeiske menneskerettighetskonvensjonen er staten ansvarlig for alle utslipp den kan påvirke.

Norges klimamål for 2035 må derfor inneholde:

- Et delmål om å **kutte våre importerte og forbruksbaserte utslipp** med samme hastighet som våre territoriale utslipp.

Norges utfasingsplan for egen petroleumsvirksomhet

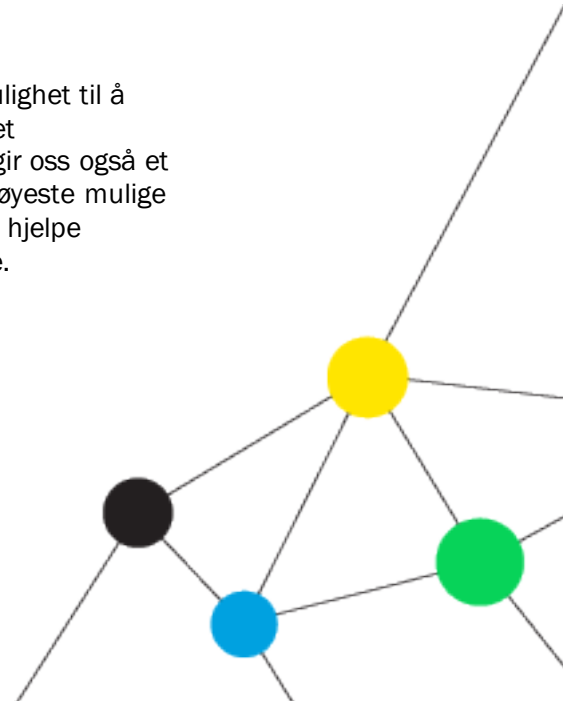
Den globale gjennomgangen av landenes arbeid for å nå klimamålene, som ble vedtatt av alle verdens land på COP28, pekte blant annet på behovet for “en omstilling bort fra fossile brensler i energisystemer” (Decision 1/CMA.5, para 28(d)). For å være i tråd med Parisavtalens mål, og følge opp råd for egen omstilling fra Klimautvalget 2050, må Norge melde inn ambisjoner om å utvikle en utfasingsplan for egen petroleumsvirksomhet.

Norges klimamål for 2035 må inneholde at:

- Norge inkluderer informasjon om planlagt utvinning av og infrastruktur for fossil energi som en del av rapporteringen.
- Norge skal utvikle en helhetlig klima- og energiplan som inkluderer en **strategi for slutfasen til norsk petroleumsvirksomhet**. Utfasingsplanen skal legge opp til en utslippsbane i tråd med 1,5-gradersmålet og omstillingen til lavutslippssamfunnet i 2050.
- Norge skal ikke gi nye tillatelser til leting, utvinning (PUD), eller anlegg og drift (PAD) inntil en utfasingsplan er ferdig utviklet. Norge skal innføre en omstillingsavgift på produsert olje og gass, og fase ut de mest utslippssintensive feltene først.
- Norge skal engasjere seg i globale initiativ for utfasing av fossil energi, som for eksempel ved å melde seg inn i Beyond Oil and Gas Alliance (BOGA).

Norges klimafinansieringsmål

Globalt er Norges historiske klimaansvar betydelig større enn vi har mulighet til å kompensere for med nasjonale utslippskutt alene. Norge er ikke bare et høyinntektsland med lite fattigdom og god omstillingsevne, oljefondet gir oss også et stort økonomisk handlingsrom. I tillegg til egne klimamål, bør Norges høyeste mulige klimaambisjon derfor også inneholde et klimafinansieringsbidrag, for å hjelpe utviklingsland med å nå sine klimamål og tilpasse seg klimaendringene.

Norge må i sitt klimamål for 2035 inkludere at:

- Norge forplikter seg til å bidra med **67 milliarder kroner til internasjonal klimafinansiering** hvert år fram mot 2035, hvorav minst 34 milliarder er offentlige gavebidrag.
- Av disse må minst **17 milliarder kroner gå til klimatilpasning, tap og skade og natur**.
- All klimafinansiering må komme i tillegg til øvrig bistand.

Det er behov for mer enn offentlig gavebasert støtte for å nå 1,5-gradersmålet globalt. Parisavtalens artikkel 2.1c omhandler vridning av finansieringsstrømmer i tråd med Parisavtalen.

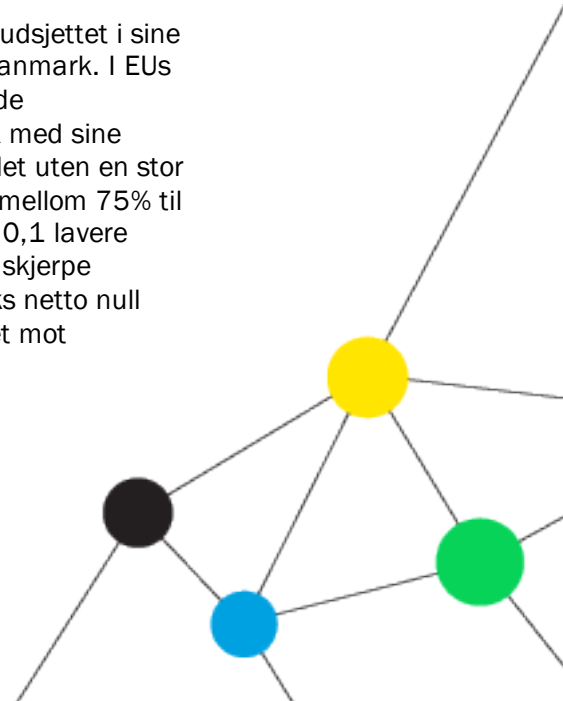
For å bidra til å nå dette målet, må Norge i sitt klimamål for 2035 inkludere at:

- Norge skal fram mot 2035 **vri all offentlig finansiering bort fra fossile og forurensende virksomheter**, og støtte forhandlinger i internasjonale organer som har dette som mål
- Oljefondet skal ikke investeres i fossil energi, eller i selskaper uten en troverdig klimaplan i tråd med Parisavtalens 1,5-gradersmål.
- Norge skal kutte alle offentlige støtteordninger til petroleumsnæringen.

Sluttnote

[EUs vitenskapelige klimaråd](#) har så langt anbefalt som et realistisk og gjennomførbart mål for EU utslippskutt mot 2040 på -90 % og et totalt karbonbudsjett for perioden 2030-2050 på 14 Gt. Imidlertid viser analysene deres at dette utslippsmålet ikke er i tråd med målene i Parisavtalen om felles men differensiert ansvar. Klimarådet anbefaler derfor at EU bør adressere denne bristen i sin måloppnåelse inn i sine øvrige bidrag under Parisavtalen.

Også Danmark har utredet sin [måloppnåelse](#) under Parisavtalen og sine forpliktelser overfor den danske klimaloven. De tar utgangspunkt i et per capita rettferdighetsprinsipp hvor alle mennesker har en lik andel av karbonbudsjettet i sine analyser. Som prinsipp for analysene må derfor utslippskuttene tas i Danmark. I EUs analyse over var prinsippet om like utslipp per capita det minst krevende rettferdighetsprinsippet for EU. De danske analysene viser at Danmark med sine klimamål mot 2025, 2030 og 2050 ikke er i tråd med 1,5-graders målet uten en stor andel «overshoot». De viser også hvordan et utslippsmål mot 2035 på mellom 75% til 95% utslippskutt gir ulik grad av overshoot og at -95 % utslippskutt gir 0,1 lavere temperaturstigning sammenlignet med -75 %. Klimarådet anbefaler å skjerpe utslippskuttet mot 2030 fra -70% til -80% og fremskynde Danmarks netto null mål fra 2050 til 2040. I tillegg anbefaler de å forsterke innsatsen rettet mot metanutslipp.

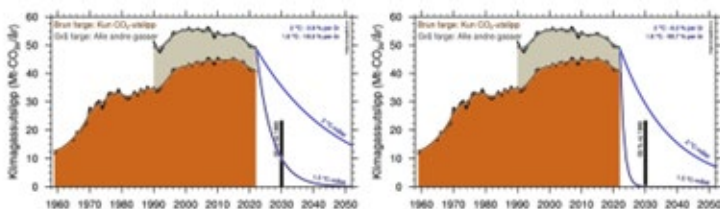

Det finnes også analyser av Norges gjenværende karbonbudsjett innenfor et 1,5-graders perspektiv. Klimaforsker Helge Drange har gjort en sakkyndigerklæring på dette i 2023 i forbindelse med en tvistesak om konsekvensutredninger av norske oljefelt. (23-099330TVI-TOSL/05) Analysene var i likhet med det danske klimarådet basert på et per capita utslipps-prinsipp. Analysene viser at Norge for å holde seg innenfor gjenværende karbonbudsjett innen 2030 må kutte ca 80 %, mot 2035 ca 90% og mot 2040 ca 95%.

Klimagassutslipp fra Norge som vil være i tråd med 1,5 og 2 gradersmålene

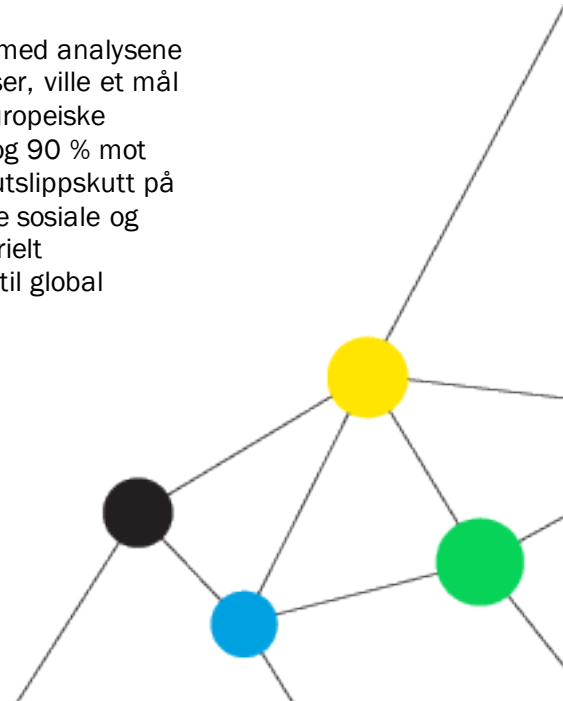
Dersom vi legger til grunn at de resterende, globale klimagassutslippene som er i tråd med 1,5 og 2 gradersmålene (fra Tabell 2) fordeles likt mellom alle nasjoner, uavhengig av historiske utslipp og nåværende økonomiske, teknologiske og samfunnsmessige utvikling, viser Figur 11 fremtidige utslipp for Norge som med 50 prosents sannsynlighet vil begrense global oppvarming til 1,5 og 2 grader (venstre figur), og 66 prosents sannsynlighet (høyre figur).

Figur 11. Som Figur 10, men inkludert Norges klimamål i 2030 vist med vertikal søyle (55 prosent reduksjon av de samlede klimagassutslippene relativt til 1990, se sluttnote 55), og utslippskurver i tråd med 50 prosents sannsynlighet til å nå 1,5 og 2 gradersmålene (til venstre) og 66 prosents sannsynlighet til å nå 1,5 og 2 gradersmålene (til høyre), beregnet basert på sluttnote 56. Årlige reduksjoner i prosent er vist oppe til høyre i figurene. Enhet er millioner tonn CO₂-ekvivalenter per år.

Det betyr at Norge, med dagens klimamål, ikke overholder målsetningene under Parisavtalen, heller ikke forpliktelsene under den europeiske menneskerettighetsdomstolen. Klimarådene i både EU og Danmark anbefaler, i tillegg til å vurdere å skjerpe vedtatte klimamål, også å anerkjenne at landene ikke overholder målsetningene under Parisavtalen og dermed må adressere dette på andre måter.

Forum anbefaler at Norge setter seg som mål mot 2035 som er i tråd med analysene av Norges gjenværende karbonbudsjett. Som sakkyndigerklæringen viser, ville et mål i tråd med målsetningene i Parisavtalen og forpliktelsene under den europeiske menneskerettighetskonvensjonen krevd 80 % utslippskutt mot 2030 og 90 % mot 2035. Forum anerkjenner at det kan vise seg vanskelig å oppnå 80% utslippskutt på de fem gjenværende årene mot 2030 uten fare for utilsiktede, negative sosiale og miljømessige konsekvenser. Desto viktigere er det dermed at et territorielt utslippsmål mot 2035 følges av supplerende målsetninger om å bidra til global klimaomstilling, som beskrevet i teksten over.

Bakgrunnsinfo og nyttige lenker

Nåværende NDC: https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2022-11/NDC%20Norway_second%20update.pdf

Miljødirektoratets utredning: [Et 2035-bidrag som sikrer omstilling nasjonalt - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://climateactiontracker.org/countries/norway/)

<https://climateactiontracker.org/countries/norway/>

Her er våre innspill Norges oppdaterte NDC i 2022:

<https://www.forumfor.no/assets/docs/ForUMs-innspill-til-Norges-NDC.pdf>

<https://www.regjeringen.no/contentassets/a78ecf5ad2344fa5ae4a394412ef8975/en-gb/pdfs/stm202020210013000engpdfs.pdf>

Brev fra Simon Steel:

https://unfccc.int/sites/default/files/resource/message_to_parties_ndcs_%203.0.pdf

Oxfamrapport: [Climate Plans for the People: Civil society and community participation in national action plans on climate change - Oxfam Policy & Practice](#)

Danmarks klimaråd:

[Klimarådet \(klimaraadet.dk\)](https://www.klimaraadet.dk/)

Danmarks analyser av gjenværende karbonbudsjett og anbefalinger til klimamål:

[Danmarks klimamål - hovedkonklusjoner \(klimaraadet.dk\)](https://www.klimaraadet.dk/)

EUs analyser av anbefalte klimamål mot 2040: [file \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eip/climate-action/2040)

Krav til NDC fra FN:

- Landene skal gjennomføre **nasjonale reduksjonstiltak** med sikte på å nå målene
- Industriland bør fortsatt gå foran ved å påta seg absolutte mål for utslippsreduksjoner som dekker hele økonomien
- Land skal **redegjøre for** (account for) sine NDCer
- Hvert lands suksessive NDC skal utgjøre en **progresjon** utover landets til enhver tid gjeldende NDC og være uttrykk for landets høyest mulige ambisjon
- Når NDCer meldes inn skal alle land gi de opplysninger som er nødvendige av hensyn til klarhet, transparens og forståelse.

